# RECOMANDĂRI

## RECOMANDAREA (UE) 2021/1534 A COMISIEI

**din 16 septembrie 2021**

**referitoare la garantarea protecției, a siguranței și a capacității jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în Uniunea Europeană**

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

(1) astfel cum se prevede la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, UE se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului. Aceasta include respectarea libertății și a pluralismului mass-mediei, precum și a dreptului la libertatea de exprimare și este necesar să se depună eforturi constante de protejare a mass-mediei libere, pluraliste și independente, care reprezintă o componentă-cheie a sistemelor democratice și a statului de drept.

(2) De asemenea, obligația UE și a statelor sale membre de a respecta libertatea și pluralismul mass-mediei se întemeiază pe articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta"). Dreptul la libertatea de exprimare, consacrat la același articol, include libertatea de opinie și libertatea de a primi și de a transmite informații și idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere ([1]). Aceste principii și drepturi, luate împreună, implică faptul că cetățenii ar trebui să aibă acces la o multitudine de surse de informații și opinii, care să le permită astfel să își formeze opinii, să exercite un control asupra guvernelor și să obțină informațiile necesare pentru a-și exercita în mod liber dreptul de vot. Statele membre au responsabilitatea de a asigura un mediu propice pentru mass-media și pentru jurnaliști, prin intermediul unor măsuri juridice, administrative și practice ([2]).

(3) UE este considerată, de regulă, ca fiind una dintre cele mai sigure regiuni pentru jurnaliști și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei ([3]). Cu toate acestea, numărul tot mai mare de amenințări fizice, juridice și online la adresa jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei, precum și numărul tot mai mare de atacuri la adresa acestora comise în ultimii ani, care sunt documentate, printre altele, în rapoartele Comisiei din 2020 și 2021 privind statul de drept ([4]), constituie o tendință îngrijorătoare ([5]). În statele membre ale UE a continuat să crească ([6]) numărul de semnalări legate de atacuri, agresiuni și hărțuiri împotriva jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Atacul terorist împotriva săptămânalului *Charlie Hebdo*, în urma căruia, în 2015 în Franța, au fost ucise 12 persoane și asasinarea jurnalistei de investigație Daphne Caruana Galizia, în 2017 în Malta, și a jurnalistului de investigație Ján Kuciak, precum și a logodnicei sale Martina Kušnírová, în 2018 în Slovacia, au fost la originea lansării unui apel ferm pentru îmbunătățirea protecției jurnaliștilor ([7]). Necesitatea de a aborda siguranța jurnaliștilor la nivelul UE a fost evidențiată într-o și mai mare măsură de o serie de cazuri recente care fac în prezent obiectul unei anchete, cum ar fi asasinarea jurnalistului grec Giorgios Karaivaz și a jurnalistului olandez Peter R. de Vries, în 2021.

(4) În Planul său de acțiune pentru democrația europeană ([8]), Comisia a prezentat o foaie de parcurs ambițioasă pentru a-i capacita pe cetățeni și pentru a construi democrații mai reziliente în întreaga UE, subliniind rolul important pe care îl joacă mass-media independentă și pluralistă prin faptul că le oferă cetățenilor posibilitatea de a lua decizii în cunoștință de cauză, precum și rolul acesteia în combaterea dezinformării. În acest scop, Planul de acțiune pentru democrația europeană a avut în vedere o serie de rezultate concrete menite să sprijine și să protejeze libertatea și pluralismul mass-mediei, incluzând, în special, prezenta recomandare și viitoarea inițiativă a Comisiei axată pe abordarea acțiunilor strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPP).

([1]) Libertatea de exprimare este consacrată și la articolul 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, astfel cum a fost interpretată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, instituită în cadrul Consiliului Europei.
([2]) Articolul 51 alineatul (1) din cartă prevede că statele membre respectă și promovează drepturile și principiile consacrate în cartă atunci când pun în aplicare dreptul UE.
([3]) Clasamentul mondial al libertății presei pentru anul 2020.
([4]) COM(2020) 580 final din 30 septembrie 2020 și COM(2021) 700 final din 20 iulie 2021.
([5]) Astfel cum s-a confirmat și în Rapoartele din 2020 și 2021 ale Instrumentului de monitorizare a pluralismului mass-mediei. A se vedea: https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/
([6]) Consiliul Europei, Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor.
([7]) Observatorul UNESCO al jurnaliștilor uciși.
([8]) COM(2020) 790 final din 3 decembrie 2020.

(5) Prezenta recomandare completează Directiva serviciilor mass-media audiovizuale ([9]) și Propunerea Comisiei de act legislativ privind serviciile digitale ([10]), care vizează protejarea consumatorilor de conținut media audiovizual și a tuturor utilizatorilor de servicii digitale din întreaga UE. Recomandarea vine, de asemenea, în completarea Planului de acțiune pentru mass-media ([11]), care prevede o foaie de parcurs pentru redresarea și transformarea sectorului audiovizualului și al mass-mediei, precum și în completarea Comunicării privind busola pentru dimensiunea digitală ([12]), în care se subliniază faptul că abordarea europeană a unei societăți digitale trebuie să se bazeze pe respectarea deplină a drepturilor fundamentale ale UE, inclusiv a libertății de exprimare. Recomandarea se întemeiază pe constatările rapoartelor anuale privind statul de drept, analizând situația statului de drept în UE și în statele sale membre, în special în ceea ce privește libertatea și pluralismul mass-mediei. Prezenta recomandare cuprinde recomandări adresate statelor membre pentru a contracara, printre altele, amenințările evidențiate în rapoartele Comisiei din 2020 și 2021 privind statul de drept.

(6) Prezenta recomandare este în deplină concordanță cu Strategia UE privind drepturile victimelor pentru perioada 2020-2025 ([13]) și cu Strategia UE privind egalitatea de gen pentru perioada 2020-2025 ([14]), cu acțiunile Comisiei în domeniul egalității în sens mai larg, în special în cadrul Strategiei privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ pentru perioada 2020-2025 ([15]), al Planului de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025 ([16]), al Planului de acțiune privind integrarea și incluziunea ([17]), al cadrului strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor pentru perioada 2020-2030 ([18]) și al Strategiei privind drepturile persoanelor cu handicap ([19]). Recomandarea este, de asemenea, pe deplin conformă cu documentele de politică externă, cum ar fi Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024 ([20]), Orientările UE în domeniul drepturilor omului privind libertatea de exprimare online și offline ([21]), precum și Planul de acțiune al UE privind egalitatea de gen III ([22]), contribuind astfel la coerența internă și externă. Forța acțiunii externe a UE în domeniul drepturilor fundamentale se bazează pe modul în care UE își protejează și consolidează fundamentele democratice în cadrul Uniunii.

(7) Comisia le oferă sprijin financiar jurnaliștilor și celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei prin lansarea unor proiecte în domeniul libertății și al pluralismului mass-mediei în UE și în țările terțe. De exemplu, încă din 2014, Comisia a cofinanțat Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei, care analizează riscurile la adresa libertății și a pluralismului mass-mediei în întreaga Europă și raportează cu privire la mecanismele de apărare a libertății de exprimare, a siguranței jurnaliștilor și a condițiilor lor de muncă. Comisia se angajează să sprijine în continuare astfel de proiecte, îndeosebi în cadrul programului Europa creativă.

(8) Parlamentul European a susținut în mod activ intensificarea acțiunii Uniunii de protejare a jurnaliștilor. În raportul său din 25 noiembrie 2020 ([23]), Parlamentul și-a exprimat îngrijorarea profundă și constantă cu privire la situația libertății mass-mediei în UE, în contextul cazurilor de abuz și al atacurilor care continuă să fie comise împotriva jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. În rezoluția sa din 29 aprilie 2021 ([24]), Parlamentul a subliniat că protecția jurnaliștilor de investigație și a avertizorilor ([25]) prezintă un interes vital pentru societate, evidențiind, de asemenea, în rezoluția din 24 iunie 2021, preocupările sale cu privire la amenințările fizice, psihologice și economice la adresa jurnaliștilor și a celorlalți lucrători din domeniul mass-mediei din UE ([26]).

([9]) Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (JO L 303, 28.11.2018, p. 69).

([10]) COM(2020) 825 final din 15 decembrie 2020.

([11]) COM(2020) 784 final din 3 decembrie 2020.

([12]) COM(2021) 118 final din 9 martie 2021. În această comunicare se afirmă, de asemenea, că dobândirea de noi competențe digitale specializate pentru forța de muncă reprezintă o condiție prealabilă pentru participarea activă la deceniul digital.

([13]) COM(2020) 258 final din 24 iunie 2020.

([14]) COM(2020) 152 final din 5 martie 2020.

([15]) COM(2020) 698 final din 12 noiembrie 2020.

([16]) COM(2020) 565 final din 18 septembrie 2020.

([17]) COM(2020) 758 final din 24 noiembrie 2020.

([18]) COM(2020) 620 final din 7 octombrie 2020.

([19]) COM(2021) 101 final din 3 martie 2021.

([20]) Concluziile din 2020 ale Consiliului referitoare la Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația pentru perioada 2020-2024, https://www.consilium.europa.eu/media/46838/st12848-en20.pdf

([21]) Orientările din 2014 ale Consiliului privind libertatea de exprimare online și offline, https://www.consilium.europa.eu/media/28348/142549.pdf

([22]) JOIN(2020) 17 final din 25 noiembrie 2020.

([23]) PE652.307v02-00.

([24]) P9_TA (2021)0148.

([25]) Ar trebui remarcat faptul că Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii (JO L 305, 26.11.2019, p. 17) a fost adoptată la 23 octombrie 2019 și a intrat în vigoare la 16 decembrie 2019. Statele membre au ca termen data de 17 decembrie 2021 pentru a transpune dispozițiile directivei în legislația lor națională. Directiva prevede standarde comune de protecție în întreaga UE pentru avertizorii care le semnalează angajatorilor lor încălcări ale legislației UE.

([26]) P9_TA (2021)0313.

(9) Recomandarea din 2016 a Consiliului Europei privind protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei ([27]), care se întemeiază pe cerințele Convenției europene a drepturilor omului (CEDO) și pe jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, stabilește standarde cuprinzătoare în acest domeniu. Recomandarea include orientări ample privind prevenirea, protecția, urmărirea penală și promovarea informării, a educației și a sensibilizării. Cu toate acestea, strategia de punere în aplicare adoptată la 28 martie 2018 de Comitetul director pentru mass-media și societatea informațională al Consiliului Europei a evidențiat necesitatea urgentă de a realiza progrese suplimentare în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandării ([28]). Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor ([29]) din cadrul Consiliului Europei continuă să înregistreze un număr tot mai mare de semnalări de atacuri sau agresiuni împotriva jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Standardele incluse în Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale ([30]) sunt, de asemenea, esențiale pentru a se asigura că jurnaliștii au acces deplin la informațiile publice astfel încât să își poată desfășura activitatea. Prezenta recomandare urmărește să sprijine punerea în aplicare a standardelor Consiliului Europei, în special a Recomandării din 2016 privind protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei.

(10) Pentru a pregăti prezenta recomandare, Comisia a organizat, în martie 2021, un dialog structurat în cadrul Forumului european al mass-mediei de știri ([31]), care a reunit jurnaliști, asociații de jurnaliști, consilii mass-media, societăți din domeniul mass-mediei, autorități de asigurare a respectării legii, deputați în Parlamentul European, reprezentanți ai statelor membre și ai autorităților lor de reglementare, precum și organizații internaționale.

(11) Prin intermediul prezentei recomandări, Comisia urmărește să consolideze libertatea și pluralismul mass-mediei în UE prin promovarea eforturilor comune și coordonate ale statelor membre de a îmbunătăți protecția, siguranța și capacitarea jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Este necesară o astfel de abordare coordonată, care implică toate principalele părți interesate din statele membre și de la nivelul UE, precum și organizațiile internaționale relevante, pentru a se asigura că jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei își pot exercita profesia în Europa în condiții de siguranță și în mod eficace.

(12) Pentru a asigura și a salvgarda un mediu propice pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei, recomandarea acoperă o serie de chestiuni legate de diverse aspecte-cheie. Sunt cuprinse recomandările orizontale privind urmărirea penală eficace a infracțiunilor, cooperarea cu autoritățile de asigurare a respectării legii, mecanismele de reacție rapidă, formarea, accesul la informații și la locurile de desfășurare a evenimentelor, precum și protecția economică și socială. În plus, recomandarea include recomandări specifice privind protestele și demonstrațiile, siguranța online și capacitarea digitală, precum și situația jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare sau a celor care relatează cu privire la egalitate.

(13) Intimidarea, violența fizică și psihologică, arestările ilegale și detențiile arbitrare, supravegherea ilegală, violența bazată pe gen, hărțuirea sau atacurile discriminatorii, atât online, cât și offline, sunt doar câteva exemple de amenințări la adresa jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Autoritățile publice au datoria de a proteja libertatea de exprimare și siguranța jurnaliștilor prin asigurarea unui cadru juridic adecvat, acordând importanța cuvenită amenințărilor infracționale împotriva jurnaliștilor, efectuând cu seriozitate și cu fermitate urmăriri penale ale autorilor oricăror atacuri și asigurându-se că vor fi inițiate investigații corespunzătoare și că vor fi luate măsuri subsecvente adecvate, care vor include aplicarea de sancțiuni eficace, proporționale și disuasive. Este esențial să se garanteze rigurozitatea, imparțialitatea, independența, transparența și promptitudinea investigațiilor și a urmăririi penale a infracțiunilor săvârșite împotriva jurnaliștilor. Pentru a îmbunătăți eficacitatea acțiunilor de investigare, autoritățile statelor membre ar putea lua în considerare înființarea unor unități speciale în cadrul forțelor de poliție pentru investigarea infracțiunilor împotriva jurnaliștilor – în cooperare cu reprezentanții jurnaliștilor ([32]). Numirea și formarea coordonatorilor în cadrul parchetelor și al instanțelor ar putea contribui, de asemenea, la succesul procedurilor judiciare. Prevederea unor măsuri de protecție personală este, de asemenea, esențială pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei a căror siguranță este în pericol. Întrucât infracțiunile împotriva

([27]) CM/Rec (2016) 4.

([28]) Ghid de punere în aplicare a Recomandării CM/Rec (2016) 4 privind protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei.

([29]) https://www.coe.int/en/web/media-freedom. Rata scăzută de răspuns a statelor membre arată că sunt necesare acțiuni suplimentare.

([30]) Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/205.

([31]) Forumul european al mass-mediei de știri a fost creat de Comisie în cadrul Planului de acțiune pentru mass-media pentru a consolida cooperarea cu părțile interesate referitoare la chestiuni legate de mass-media.

([32]) UNESCO/IAP, Orientări pentru procurori privind cazurile de infracțiuni împotriva jurnaliștilor.

jurnaliștilor pot fi și de natură transnațională, statele membre ar trebui să recurgă pe deplin la cadrele europene de cooperare juridică existente și, dacă este necesar, să solicite sprijin din partea agențiilor europene specializate, cum ar fi Europol și Eurojust. Propunerea Comisiei de consolidare a mandatului Europol ([33]) stabilește norme conform cărora, în cazuri specifice în care consideră că ar trebui inițiată o anchetă penală, Europol ar putea să le solicite autorităților competente dintr-un stat membru să inițieze, să desfășoare sau să coordoneze o anchetă privind o infracțiune care afectează un interes comun ce face obiectul unei politici a UE, chiar dacă infracțiunea în cauză nu are o dimensiune transfrontalieră.

(14) O cooperare armonioasă, eficace și adecvată între jurnaliști, ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei și autoritățile de asigurare a respectării legii ar putea garanta o mai bună prevenire a amenințărilor și a atacurilor. Statele membre ar trebui să instituie cadre de cooperare între jurnaliștii individuali, asociațiile de jurnaliști și autoritățile de asigurare a respectării legii și să încurajeze în mod activ dialogul ([34]) dintre aceștia, cu implicarea organismelor de autoreglementare din domeniul mass-mediei (consilii ale mass-mediei și ale presei). Această cooperare ar putea include înființarea unor centre comune de coordonare formate din autorități de asigurare a respectării legii și reprezentanți ai jurnaliștilor ([35]). Centrele comune de coordonare ar trebui să colaboreze îndeaproape cu serviciile specializate de sprijinire a victimelor, care sunt cruciale pentru garantarea siguranței și a bunăstării psihologice a jurnaliștilor care devin victime ale unor infracțiuni.

(15) Instituirea unor puncte de sprijin, de contact și de reacție rapidă și a unor mecanisme de alertă timpurie, independente de autoritățile de asigurare a respectării legii, reprezintă o componentă vitală a sistemului de sprijin pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei care fac obiectul unor atacuri fizice sau online. Aceste puncte de contact ar trebui să fie gratuite, ușor accesibile jurnaliștilor (și, atunci când este necesar, familiilor acestora) și să funcționeze într-un mod transparent. În conformitate cu Directiva 2012/29/UE ([36]), fiecare victimă are dreptul de a primi sprijin și protecție în conformitate cu nevoile sale individuale. Statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a institui și a menține servicii specializate de sprijin, în special puncte de contact, care să ofere consultanță, consiliere juridică și sprijin psihologic, precum și adăposturi sau orice alt tip de cazare adecvată pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei care au devenit victime ale unor infracțiuni. Aceste puncte de contact ar trebui să acționeze și ca „adăposturi digitale" și să ofere sprijin în domeniul securității digitale, inclusiv, acolo unde este posibil, să furnizeze expertiză în materie de securitate cibernetică. Acestea ar trebui să ofere sprijin jurnaliștilor și redacțiilor de știri pentru a face față amenințărilor online și hărțuirii îndreptate împotriva jurnaliștilor, inclusiv amenințărilor și hărțuirilor îndreptate împotriva jurnaliștilor pe motive de gen, de orientare sexuală, de origine etnică sau socială sau din orice alt motiv enumerat la articolul 21 din cartă. Funcționarea eficace a mecanismelor de reacție rapidă și de alertă timpurie necesită o finanțare stabilă și adecvată pentru entitățile care îndeplinesc aceste sarcini ([37]).

(16) Este necesar un sistem solid de garanții la nivel național pentru a le permite jurnaliștilor să își îndeplinească rolul esențial „pe teren", în special în ceea ce privește accesul la locurile de desfășurare a evenimentelor, la sursele de informații și la relatările referitoare la evenimente de interes public ([38]). Autoritățile statelor membre ar trebui să reducă la minimum riscurile de refuz arbitrar al acreditării sau al înregistrării sau sistemele ori procedurile greoaie de înregistrare și acreditare, care ar putea să îi descurajeze pe jurnaliști și pe ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei să își desfășoare activitatea în mod eficace și care ar putea constitui, totodată, restricții nejustificate, discriminatorii sau disproporționate ale libertății de a presta servicii jurnalistice. Acest lucru este esențial pentru a salvgarda mediul favorabil libertății de exprimare, precum și pentru a asigura participarea jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei la dezbaterile publice privind chestiuni de interes public legitim.

(17) Asigurarea accesului la documente și informații, inclusiv la site-uri web oficiale, precum și obținerea de răspunsuri în timp util reprezintă o condiție necesară pentru ca jurnaliștii să își poată desfășura activitatea. Chiar dacă accesul la informații este garantat prin lege în toate statele membre, în multe cazuri ([39]) persistă obstacole de ordin practic. În plus, recentele cazuri de acte legislative de urgență menite să combată dezinformarea în timpul pandemiei de COVID-19, care au inclus uneori dispoziții de natură penală, au avut, în unele cazuri, un efect de descurajare asupra activității jurnaliștilor ([40]). Astfel de dispoziții ar putea constitui restricții nejustificate, discriminatorii sau

([33]) COM(2020) 796 final din 9 decembrie 2020.
([34]) De exemplu, Codexul polițienesc pentru libertatea presei.
([35]) De exemplu, protocolul „PersVeilig" din Țările de Jos și centrul de coordonare din Italia privind fenomenul actelor de intimidare la adresa jurnaliștilor.
([36]) Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului (JO L 315, 14.11.2012, p. 57).
([37]) La nivelul UE, Comisia sprijină, prin intermediul unui proiect-pilot specific, mecanismul european de reacție rapidă pentru încălcarea libertății presei și a mass-mediei: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/pilot-project-europe-wide-response-mechanism-violation-press-and-media-freedom.
([38]) Orientările Comisiei de la Veneția și ale OSCE/ODIHR privind libertatea de întrunire pașnică.
([39]) Raportul din 2021 privind statul de drept. În special, în anumite state membre, este posibil să se recurgă la normele privind protecția datelor ca pretext pentru a limita accesul la informații.
([40]) IPI COVID-19 privind libertatea presei.

disproporționate ale libertății de a presta servicii jurnalistice. În comunicarea sa privind combaterea dezinformării legate de COVID-19 ([41]), Comisia a subliniat că legile care definesc aceste infracțiuni în termeni excesiv de generali sau care prevăd sancțiuni disproporționate pot antrena reticența surselor de a vorbi cu jurnaliștii și pot conduce la autocenzură.

(18) Un cadru modern pentru protecția jurnaliștilor ar trebui să includă dezvoltarea continuă a competențelor și a aptitudinilor tuturor actorilor relevanți pentru protecția jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei ([42]). Activitățile de formare destinate autorităților de asigurare a respectării legii pot spori gradul de conștientizare și de atenție al forțelor de poliție în ceea ce privește garantarea siguranței jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Serviciile judiciare și cele de urmărire penală ar trebui, de asemenea, să beneficieze de o formare specifică, în urma căreia acestea ar putea dobândi o mai bună înțelegere, de exemplu, a standardelor internaționale privind libertatea de exprimare, accesul la informații și siguranța jurnaliștilor ([43]). Formarea este, în egală măsură, esențială pentru promovarea celor mai eficace abordări în ceea ce privește prevenirea atacurilor fizice și a celor online îndreptate împotriva jurnaliștilor și ar trebui să le ofere participanților instrumentele adecvate pentru a face față unor astfel de amenințări. Ar trebui încurajată cooperarea dintre jurnaliști, asociațiile de jurnaliști, platformele online și reprezentanții autorităților de asigurare a respectării legii. Companiile mass-media pot, de asemenea, să capaciteze jurnaliștii, inclusiv pe cei care desfășoară forme de muncă atipică (de ex. liber-profesioniștii, jurnaliștii și ceilalți profesioniști independenți din domeniul mass-mediei), printr-o formare periodică în materie de siguranță, precum și prin elaborarea de analize de risc, planuri operaționale și sisteme de raportare în urma producerii unui incident negativ. Dezvoltarea acestor competențe necesită o formare specifică și adesea costisitoare, pe care, de regulă, numai redacțiile de știri consacrate, de mari dimensiuni își permit să o furnizeze. S-ar putea, prin urmare, ca organele de presă mai mici să aibă nevoie de asistență financiară în această privință. În mod similar, liber-profesioniștii, precum și jurnaliștii și ceilalți profesioniști independenți din domeniul mass-mediei ar putea avea nevoie de asistență financiară, deoarece aceștia trebuie să urmeze adesea cursuri de formare pe cont propriu. Ar trebui subliniată, în egală măsură, importanța asigurării formării verificatorilor de fapte, care reprezintă, de asemenea, o componentă importantă a sectorului mass-mediei de știri.

(19) Repercusiunile economice ale pandemiei de COVID-19 au evidențiat necesitatea de a asigura condiții de muncă sigure și adecvate pentru jurnaliști. Jurnaliștii independenți au fost cei care s-au aflat, cu precădere, într-o situație vulnerabilă, pierzându-și adesea sursele de venit și beneficiind de o protecție socială redusă sau nebeneficiind de nicio protecție. Cadrul pentru protecția jurnaliștilor ar trebui să includă accesul formal și efectiv la o protecție socială adecvată pentru toți jurnaliștii și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei, inclusiv pentru cei care desfășoară forme de muncă atipică, în conformitate cu Recomandarea Consiliului din 8 noiembrie 2019 ([44]). Acest lucru se referă nu numai la disponibilitatea mecanismelor de sprijin pentru venit, ci și la accesul efectiv și nediscriminatoriu la alte forme de protecție socială, cum ar fi concediile sau măsurile de sprijin pentru creșterea copilului.

(20) Jurnaliștii de investigație joacă un rol esențial în combaterea criminalității organizate, a corupției și a extremismului. Activitatea lor este deosebit de expusă riscului de amenințări și atacuri fizice, care pot duce, în cele mai tragice cazuri, la asasinate, astfel cum s-a observat în Europa în ultimii ani. Statelor membre li se solicită să consolideze măsurile de protecție pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei care se ocupă de aspecte legate de criminalitatea organizată și de corupție. În plus, statele membre ar trebui să utilizeze în mod eficace toate instrumentele de cooperare transnațională disponibile pentru a investiga rapid infracțiunile împotriva jurnaliștilor care sunt victime ale criminalității organizate, astfel încât să se asigure că persoanele responsabile sunt aduse rapid în fața justiției.

(21) Jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei se confruntă cu un număr tot mai mare de atacuri și hărțuiri în timpul protestelor și al demonstrațiilor. Unii jurnaliști pot fi expuși, pe parcursul unor astfel de evenimente, la atacuri comise de persoane fizice, care pot varia de la atacuri fizice, violență și abuz verbal la atacuri asupra echipamentelor lor. Uneori, jurnaliștii pot face, de asemenea, obiectul unor acțiuni din partea autorităților de asigurare a respectării legii, cum ar fi arestări și interogatorii arbitrare sau acuzații penale disproporționate ([45]). Prin urmare, sunt necesare soluții operaționale și o formare adecvată pentru a garanta siguranța jurnaliștilor în timpul protestelor, pentru a reduce riscurile unor acțiuni potențial nejustificate sau disproporționate și pentru a asigura o protecție eficace din partea forțelor de asigurare a respectării legii. În special, ofițerii de legătură independenți ar

([41]) JOIN(2020) 8 final din 10 iunie 2020.

([42]) Statele membre ar putea solicita să primească aceste module de formare în contextul ofertelor de formare ale organizațiilor internaționale, cum ar fi cele ale Consiliului Europei sau ale UNESCO. Statele membre care aleg să își dezvolte propriile module de formare trebuie să se încredințeze că acestea au un conținut conform cu standardele europene, inspirându-se inclusiv din modulele de formare oferite de organizațiile internaționale.

([43]) De exemplu, cursuri online deschise și în masă organizate de UNESCO pentru judecători și pentru actorii din domeniul judiciar cu privire la standardele internaționale privind libertatea de exprimare și siguranța jurnaliștilor.

([44]) Recomandarea Consiliului din 8 noiembrie 2019 privind accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă, 2019/C 387/01 (JO C 387, 15.11.2019, p. 1).

([45]) „Wanted! Real action for media freedom in Europe", Raportul anual al organizațiilor partenere către Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor, Consiliul Europei, 2021.

putea garanta faptul că autoritățile de asigurare a respectării legii comunică cu jurnaliștii în timpul demonstrațiilor și ar putea acționa ca prim punct de contact pentru jurnaliști în cazul în care aceștia sunt supuși unor acte de violență sau de hărțuire. Ofițerii de legătură independenți ar putea fi formați în domeniul tehnicilor de gestionare și atenuare a riscurilor în timpul adunărilor publice și ar putea oferi consiliere inițială cu privire la căile de atac aflate la dispoziția jurnaliștilor care sunt victime ale violenței în timpul protestelor sau al demonstrațiilor.

(22) Siguranța digitală și cea online a devenit o preocupare majoră pentru jurnaliști. Campaniile de defăimare și denigrarea online a jurnaliștilor sunt frecvente. Această situație este deosebit de îngrijorătoare atunci când astfel de atacuri ([46]) sunt inițiate de politicieni sau personalități publice puternice. Atacurile sincronizate asupra jurnaliștilor, comise de troli și boți, pirateria informatică prin e-mail, restricțiile pe internet sau hărțuirea online sunt câteva exemple de atacuri online împotriva jurnaliștilor și a surselor acestora. Siguranța jurnalistelor este o chestiune deosebit de îngrijorătoare. Jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei nu sunt doar ținte ale incitării online la ură ([47]) și ale amenințărilor cu violența fizică, ci pot face, de asemenea, obiectul unei supravegheri ilegale ([48]), inclusiv în contextul unor investigații ale poliției care pot compromite protecția surselor jurnalistice. Prin urmare, pentru a proteja confidențialitatea comunicațiilor jurnaliștilor este esențial să se asigure securitatea cibernetică a dispozitivelor mobile de comunicații și faptul că jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei nu fac obiectul urmăririi sau al supravegherii online ilegale. Autoritățile statelor membre responsabile de mass-media, de asigurarea respectării legii în mediul online și de securitatea cibernetică ar trebui să joace un rol ferm în asigurarea siguranței digitale.

(23) Prelucrarea datelor cu caracter personal colectate prin intermediul instrumentelor de urmărire sau de supraveghere trebuie să respecte Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului ([49]) privind protecția generală a datelor și Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului ([50]) privind asigurarea respectării legii, după caz. Autoritățile și instanțele naționale de protecție a datelor joacă un rol central în asigurarea aplicării efective a actelor legislative menționate mai sus.

(24) Jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei ar trebui să dispună de competențe digitale, astfel încât să își poată consolida reziliența cibernetică și să fie mai bine pregătiți pentru a face față amenințărilor cibernetice. Ar trebui încurajat dialogul eficace între organismele de autoreglementare din domeniul mass-mediei, asociațiile jurnaliștilor și reprezentanții acestui sector, precum și autoritățile statelor membre în domeniul mass-mediei, al asigurării respectării legii online și al securității cibernetice, în special pentru a dezvolta competențe digitale în rândul jurnaliștilor și al celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei, de exemplu printr-o formare specifică ([51]).

(25) Statisticile demonstrează că jurnalistele sunt supuse mai multor amenințări decât colegii lor bărbați ([52]), în special sub formă de hărțuiri online, de violuri și de amenințări cu moartea, precum și de incitare la ură pe motive de gen. Aceste atacuri sunt uneori rezultatul unor campanii orchestrate menite să discrediteze sau să reducă la tăcere jurnalistele. Ele pot duce la autocenzură, la retragerea din comunitățile online sau chiar la decizii de renunțare la profesia de jurnalist ([53]). Cercetările arată, de asemenea, că astfel de forme de hărțuire, amenințări și incitare la ură în

([46]) Raportul din 2021 privind statul de drept.

([47]) Pentru a preveni și a combate răspândirea discursurilor ilegale de incitare la ură în mediul online, în mai 2016, Comisia a convenit cu marile platforme online un „cod de conduită privind combaterea discursurilor ilegale de incitare la ură în mediul online". Comisia urmărește, de asemenea, să extindă lista infracțiunilor prevăzute de legislația UE pentru a include discursurile de incitare la ură și infracțiunile motivate de ură.

([48]) https://forbiddenstories.org/fr/case/le-pegasus-project/

([49]) Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

([50]) Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului (JO L 119, 4.5.2016, p. 89).

([51]) Astfel cum se prevede în Planul de acțiune pentru democrația europeană, Comisia s-a angajat, de asemenea, să promoveze finanțarea durabilă a proiectelor axate pe asistența juridică și practică acordată jurnaliștilor din UE și din afara acesteia, incluzând formarea în materie de siguranță și securitate cibernetică pentru jurnaliști și sprijinul diplomatic.

([52]) De exemplu, Raportul anual al organizațiilor partenere către Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor (2021) https://rm.coe.int/final-version-annual-report-2021-en-wanted-real-action-for-media-freed/1680a2440e; *Online violence against women journalists a global snapshot of incidence and impacts* (Violența online împotriva jurnalistelor: o imagine globală a incidenței și a impacturilor), UNESCO (2020) https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375136; *Resource Guide on the Safety of Female Journalists Online* (Ghid de resurse privind siguranța online a jurnalistelor), OSCE (2020), https://www.osce.org/representative-on-freedom-of-media/468861.

([53]) ICFJ-UNESCO Global Study: „Online violence Against Women Journalists" („Violența online împotriva jurnalistelor") și Raportul din 2021 al Instrumentului de monitorizare a pluralismului mass-mediei, a se vedea: https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/

mediul online sunt îndreptate în mod disproporționat și împotriva jurnaliștilor care aparțin unui grup minoritar, care provin din familii de migranți sau care relatează cu privire la chestiuni conexe ([54]). Jurnalistele care publică articole pe teme legate de gen și egalitate sunt expuse în mod deosebit amenințărilor și represaliilor ([55]).

(26) Datele disponibile arată că violența bazată pe gen continuă să predomine în întreaga Europă ([56]). Cu toate acestea, disponibilitatea unor date granulare și transparența relatărilor privind violența împotriva jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare sau a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate continuă să fie limitate. Statele membre, industria, societatea civilă și cercetătorii ar trebui să coopereze pentru a dobândi mai multe cunoștințe despre astfel de acte de violență. Acest lucru ar putea fi realizat și prin încurajarea organismelor naționale de promovare a egalității să raporteze periodic cu privire la situația jurnaliștilor care se confruntă cu astfel de acte de violență.

(27) Femeile care își desfășoară activitatea în sectorul mass-mediei continuă să fie subreprezentate în funcțiile cele mai înalte de conducere, precum și în rolurile de redactor-șef ([57]). În plus, în redacțiile de știri pot apărea discriminări față de jurnaliste, față de jurnaliștii care aparțin grupurilor minoritare sau de cei care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate. Prin urmare, sunt necesare măsuri de consolidare a egalității și a incluziunii în sectorul mass-mediei, precum și măsuri care să asigure oportunități egale de muncă și un mediu de lucru sigur și favorabil incluziunii ([58]). Dialogurile periodice dintre statele membre, reprezentanții jurnaliștilor și organismele de autoreglementare din domeniul mass-mediei, precum și acordurile colective joacă, de asemenea, un rol important în abordarea tuturor formelor de violență, hărțuire și discriminare din sectorul mass-mediei.

(28) Prezenta recomandare recunoaște rolul important al organizațiilor societății civile și al organizațiilor de știri în abordarea hărțuirii, a amenințărilor și a incitării la ură offline și online, precum și a discriminării jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare sau a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate. Este important să se acorde sprijin inițiativelor organizațiilor societății civile menite să îi sensibilizeze, să îi susțină și să îi capaciteze pe acești jurnaliști. Același lucru este valabil și pentru inițiativele de promovare a schimbului de cunoștințe și de bune practici între organizațiile de știri.

(29) Comisia va purta un dialog periodic cu statele membre și cu părțile interesate, în cadrul forurilor relevante, îndeosebi în cadrul Forumului european pentru mass-media de știri, și va monitoriza îndeaproape toate acțiunile întreprinse de statele membre în urma adoptării prezentei recomandări. Rețeaua de puncte de contact privind statul de drept ar putea să discute și despre aspecte legate de siguranța jurnaliștilor în contextul mai larg al statului de drept. În termen de cel mult 18 luni de la adoptarea recomandării și, ulterior, la cererea Comisiei, statele membre ar trebui să furnizeze Comisiei toate informațiile relevante despre care se poate presupune în mod rezonabil că vor fi furnizate pentru a-i permite acesteia să monitorizeze gradul de conformitate. Comisia intenționează să efectueze evaluări care vor analiza punerea în aplicare a prezentei recomandări de către statele membre și să elaboreze indicatori-cheie de performanță referitori, de exemplu, la: semnalările efectuate pe Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor; modul în care au fost abordate aceste semnalări; procedurile judiciare, atât cele nesoluționate, cât și cele soluționate, referitoare la infracțiuni împotriva jurnaliștilor; implicarea organismelor relevante ale UE în aceste proceduri și realizarea de proiecte și de acțiuni instituite de statele membre pentru a-i sprijini pe jurnaliști și pe ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Pe baza informațiilor colectate și a tuturor celorlalte informații disponibile ([59]), Comisia va evalua impactul prezentei recomandări și va stabili dacă sunt necesare măsuri suplimentare pentru a asigura protecția, siguranța și capacitarea jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei.

(30) Prezenta recomandare se adresează statelor membre. Țările candidate și potențial candidate la aderarea la UE, precum și țările participante la politica de vecinătate a UE sunt, de asemenea, încurajate să urmeze această recomandare,

([54]) IPI, *Best Practices for Addressing Online Violence against Journalists* (Cele mai bune practici pentru abordarea violenței online împotriva jurnaliștilor).

([55]) UNESCO, *The Chilling global trends in online violence against women jurnalists* (Tendințele globale de descurajare în ceea ce privește violența online împotriva jurnalistelor).

([56]) Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), *Violence against women: an EU-wide survey* (Violența împotriva femeilor: un sondaj la nivelul UE), 2014. FRA, *Crime, Safety and victims' rights* (Criminalitatea, siguranța și drepturile victimelor), 2021.

([57]) Atât MPM din 2020, cât și cel din 2021 raportează, în cadrul indicatorului său privind incluziunea socială, riscuri ridicate în ceea ce privește accesul femeilor la mass-media.

([58]) Viitoarele orientări și recomandări ale UNESCO pentru redacțiile de știri cu privire la modalitățile de prevenire și combatere a violenței împotriva jurnalistelor și Convenția C190 a Organizației Internaționale a Muncii privind violența și hărțuirea (2019), cu un accent deosebit pe violența și hărțuirea în mediul de lucru.

([59]) Cum ar fi rapoartele sau avizele elaborate de organizații și organisme internaționale, de exemplu de către Consiliul Europei și Comisia de la Veneția.

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

**OBIECTIVUL RECOMANDĂRII**

1. Prezenta recomandare stabilește orientări adresate statelor membre pentru ca acestea să ia măsuri eficace, adecvate și proporționale pentru a asigura protecția, siguranța și capacitarea jurnaliștilor, cu respectarea deplină a Cartei drepturilor fundamentale a UE, în special a principiilor libertății și pluralismului mass-mediei, a dreptului la libertatea de exprimare și de informare, a dreptului la integritate al persoanei, a dreptului la libertate și securitate și a dreptului la nediscriminare, precum și a altor dispoziții aplicabile ale dreptului UE, ale standardelor internaționale și ale tradițiilor constituționale comune statelor membre.

2. Prezenta recomandare se bazează pe progresele înregistrate în cadrul politicilor existente și al activităților de sprijin – la nivel național, la nivelul UE și la nivel internațional –, menite să garanteze protecția, siguranța și capacitarea jurnaliștilor și să promoveze și să apere libertatea și pluralismul mass-mediei, consolidând totodată progresele sus-menționate.

3. Prezenta recomandare nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor statelor membre de a lua măsuri pentru a spori siguranța jurnaliștilor în conformitate cu sistemele juridice naționale, cu standardele profesionale, cu orientările și cu protocoalele în vigoare.

**RECOMANDĂRI GENERALE PENTRU ASIGURAREA PROTECȚIEI, A SIGURANȚEI ȘI A CAPACITĂRII JURNALIȘTILOR ÎN ÎNTREAGA UE**

*Anchetarea și urmărirea penală în mod eficace și cu imparțialitate a infracțiunilor*

4. Statele membre ar trebui să ancheteze și să urmărească penal toate infracțiunile comise împotriva jurnaliștilor, indiferent dacă acestea sunt comise online sau offline, în mod imparțial, independent, eficace, transparent și în timp util, recurgând pe deplin la legislația națională și europeană existentă, pentru a se asigura că drepturile fundamentale sunt protejate și că se face rapid dreptate în cazuri specifice, precum și pentru a preveni apariția unei „culturi” a impunității în ceea ce privește atacurile împotriva jurnaliștilor.

5. Statele membre sunt încurajate să coopereze și să facă schimb de informații, de expertiză și de bune practici cu alte state membre și, după caz, cu instituțiile internaționale, cu privire la cazurile legate de siguranța jurnaliștilor. Dacă este oportun, statele membre sunt încurajate să implice autoritățile europene competente, cum ar fi Europol și Eurojust, în soluționarea infracțiunilor comise împotriva jurnaliștilor.

*Cooperarea dintre autoritățile de asigurare a respectării legii, jurnaliști și asociațiile care îi reprezintă pe jurnaliști*

6. Statele membre ar trebui să înființeze centre de coordonare și/sau protocoale de cooperare între reprezentanții forțelor lor de poliție și ai serviciilor de securitate, sistemul judiciar, autoritățile publice locale și organismele mass-media, inclusiv asociațiile și sindicatele jurnaliștilor și organismele de autoreglementare din domeniul mass-mediei. Statele membre sunt încurajate să promoveze un dialog continuu între autoritățile de asigurare a respectării legii și jurnaliști cu privire la modalitățile de prevenire și de abordare a amenințărilor și a atacurilor împotriva jurnaliștilor, cu implicarea organismelor de autoreglementare din domeniul mass-mediei. Statele membre sunt încurajate să facă schimb de bune practici cu privire la astfel de măsuri de coordonare și cooperare.

7. Statele membre ar trebui să le ofere o protecție personală promptă și eficace jurnaliștilor și celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei a căror siguranță este expusă unui risc credibil de atacuri fizice legate de activitatea lor. În special, statele membre ar trebui să prevadă rapid măsuri de protecție personală pentru jurnaliștii de investigație și pentru cei care lucrează în domeniul corupției, al criminalității organizate sau al terorismului care au raportat poliției faptul că au primit amenințări. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită măsurilor de protecție personală, inclusiv utilizării ordinelor de protecție, pentru jurnaliste și pentru jurnaliștii care aparțin grupurilor minoritare. De asemenea, ar trebui analizate cu atenție măsurile de protecție specifice care vizează rudele apropiate ale jurnaliștilor și ale celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei în cauză.

*Mecanisme independente de reacție și de sprijin*

8. Statele membre, în cooperare cu reprezentanții jurnaliștilor, ar trebui să sprijine crearea de servicii specializate – mecanisme de reacție rapidă – care să le ofere consiliere juridică, sprijin psihologic și adăposturi jurnaliștilor și celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei care se confruntă cu amenințări. Aceste servicii specializate de asistență ar trebui, de asemenea, să acționeze ca puncte de contact și linii de asistență pentru situații de urgență.

9. Punctele de contact ar trebui, de asemenea, să le ofere sprijin adecvat jurnaliștilor și redacțiilor de știri pentru a face față amenințărilor și hărțuirii online îndreptate împotriva jurnaliștilor, inclusiv amenințărilor și hărțuirilor îndreptate împotriva jurnaliștilor pe motive de gen, de orientare sexuală, de origine etnică sau socială sau din orice alt motiv enumerat la articolul 21 din cartă.

10. Aceste servicii specializate ar trebui să fie gratuite și complet independente de autoritățile de asigurare a respectării legii. Statele membre ar trebui să informeze jurnaliștii și pe ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei cu privire la punctele de contact și la serviciile de asistență disponibile, fiind încurajate să creeze site-uri web specifice care să le prezinte într-un mod simplu și ușor de utilizat. Punctele de contact și serviciile de asistență ar trebui să fie accesibile pentru persoanele cu handicap. Statele membre ar trebui să faciliteze cooperarea între aceste puncte de contact, atât la nivel național, cât și la nivelul UE.

*Accesul la locurile de desfășurare a evenimentelor și la sursele de informare*

11. Statele membre ar trebui să se asigure că autoritățile și organismele publice creează condiții și proceduri transparente, echitabile și nediscriminatorii pentru ca jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei să participe și să adreseze întrebări în cadrul conferințelor de presă și al evenimentelor similare, permițându-le accesul la documente și la alte informații deținute de autoritățile și de organismele publice, inclusiv prin mijloace digitale. Instituțiile publice ar trebui să dispună de puncte de contact clar identificabile pentru accesarea documentelor, care să fie ușor de accesat prin mijloace electronice.

12. Toate statele membre sunt încurajate să adere la standardele Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, precum și la cele care rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și să le pună în aplicare. În special, statele membre ar trebui să se asigure că procedurile administrative naționale pentru accesarea documentelor nu sunt greoaie și că cererile de acces la informații sunt tratate fără întârzieri inutile, în conformitate cu cele mai bune standarde administrative. Statele membre ar trebui să se încredințeze că deciziile prin care se refuză accesul la documente sau informații sunt justificate în mod corespunzător. Hotărârile instanțelor naționale referitoare la cazurile de acces la informații trebuie să fie executate rapid.

13. Statele membre ar trebui să utilizeze procedurile de acreditare numai în situațiile în care există o nevoie reală și justificată de a limita numărul jurnaliștilor și al celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei care participă la un anumit eveniment oficial. După caz, statele membre ar trebui să se asigure că autoritățile lor publice prevăd proceduri de acreditare clare, transparente și nediscriminatorii pentru toate persoanele și organizațiile în cauză, inclusiv pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei. Statele membre ar trebui să se asigure că jurnaliștilor și celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei nu li se refuză acreditarea doar pe baza afilierii lor profesionale.

14. Statele membre nu ar trebui să impună condiții formale stricte în ceea ce privește legitimațiile de presă și alte documente utilizate pentru a confirma statutul profesional al unui jurnalist. Statele membre ar trebui, de asemenea, să se încredințeze că autoritățile lor de asigurare a respectării legii și reprezentanții administrației publice cunosc toate tipurile de proceduri de acreditare disponibile pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei, pentru a reduce la minimum riscul ca acestora să li se refuze recunoașterea statutului.

*Formare*

15. Statele membre sunt încurajate să promoveze dezvoltarea continuă a competențelor și a aptitudinilor la nivelul tuturor profesiilor relevante pentru protecția jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei. În special, statele membre ar trebui să dezvolte și să ofere module de formare pentru autoritățile de asigurare a respectării legii, pentru judecători și procurori, precum și pentru toate autoritățile relevante implicate în siguranța digitală.

16. Statele membre ar trebui să sprijine organismele de autoreglementare din domeniul mass-mediei, asociațiile de jurnaliști și reprezentanții acestui sector în activitățile lor de formare, în special în ceea ce privește organizarea de module de formare privind prevenirea și combaterea violenței și a hărțuirii împotriva jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei, cu precădere a violenței și hărțuirii împotriva jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare și a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate. Astfel de module de formare ar trebui să le fie recomandate managerilor de presă pentru a-i ajuta să dobândească aptitudinile necesare pentru a preveni și a aborda în mod eficace hărțuirea, amenințările și violența, inclusiv la locul de muncă, precum și pentru a sprijini victimele.

17. Statele membre sunt încurajate să promoveze și să sprijine oferta de cursuri de formare personalizate la locul de muncă din partea companiilor de mass-media adresate jurnaliștilor și celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei, inclusiv celor care desfășoară forme de muncă atipică, în special cu privire la procedurile necesare pentru gestionarea situațiilor de urgență, atât pe plan fizic, cât și în mediul online. Aceasta ar putea include analiza internă a riscurilor și protocoale de siguranță pentru jurnaliștii și ceilalți profesioniști ai lor din domeniul mass-mediei. În special, astfel de protocoale ar trebui să le ofere jurnaliștilor și celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei instrucțiuni clare de urmat în situații critice. Protocoalele de siguranță ar trebui să fie favorabile incluziunii persoanelor cu handicap, iar formarea ar trebui să fie accesibilă jurnaliștilor și celorlalți profesioniști cu handicap din domeniul mass-mediei.

*Protecția economică și socială*

18. Statele membre ar trebui să contribuie la crearea unui mediu profesional favorabil pentru jurnaliști și pentru ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei, inclusiv pentru cei care desfășoară forme de muncă atipică, prin asigurarea accesibilității la o protecție socială formală și eficace și la alte măsuri practice de sprijin. În special, statele membre ar trebui să depună eforturi continue pentru a consolida accesul la protecție socială împotriva șomajului, a bolilor, a invalidității, a handicapului și a riscurilor profesionale, precum și accesul la sistemele de pensionare. Acest acces ar trebui consolidat prin asigurarea participării obligatorii a lucrătorilor, indiferent de tipul raportului lor de muncă, și, cel puțin, a participării voluntare a persoanelor care desfășoară o activitate independentă.

**RECOMANDĂRI SPECIFICE PRIVIND PROTECȚIA ȘI SIGURANȚA JURNALIȘTILOR ÎN TIMPUL PROTESTELOR ȘI AL DEMONSTRAȚIILOR**

*Rolul jurnaliștilor în timpul protestelor și al demonstrațiilor*

19. Statele membre ar trebui să recunoască rolul jurnaliștilor în timpul adunărilor publice, al protestelor și al demonstrațiilor în ceea ce privește furnizarea de informații cu privire la astfel de evenimente publicului și ar trebui să se asigure că jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei sunt în măsură să își desfășoare activitatea în condiții de siguranță și fără restricții în timpul unor astfel de evenimente. Statele membre ar trebui să prevadă o formare periodică pentru agențiile de asigurare a respectării legii, pentru a îmbunătăți capacitatea acestora de a garanta securitatea publică, protejând în același timp jurnaliștii și neîngrădindu-le capacitatea de a relata despre evenimentele respective.

*Proceduri standard de operare și strategii de atenuare a riscurilor*

20. Statele membre ar trebui să colaboreze cu agențiile lor de asigurare a respectării legii pentru a stabili proceduri operaționale standard eficace sau strategii de atenuare a riscurilor vizând protejarea jurnaliștilor care relatează despre proteste și demonstrații. Reprezentanții jurnaliștilor, ai organismelor de autoreglementare a mass-mediei și ai societății civile care dețin expertiza relevantă ar trebui consultați pentru a identifica domeniile de risc, inclusiv cele legate de conflictul potențial dintre activitățile de comunicare ale jurnaliștilor și activitatea agențiilor de asigurare a respectării legii.

*Comunicarea dintre jurnaliști și autoritățile de asigurare a respectării legii înaintea protestelor și a demonstrațiilor, precum și pe durata acestora*

21. Statele membre ar trebui să depună eforturi pentru a asigura o comunicare eficace între jurnaliști și autoritățile de asigurare a respectării legii în timpul protestelor și al demonstrațiilor. În acest scop, statele membre sunt încurajate să numească ofițeri de legătură responsabili cu asigurarea faptului că autoritățile de aplicare a legii le comunică în mod clar jurnaliștilor măsurile de securitate care urmează să fie adoptate în timpul adunărilor publice. Atunci când este posibil, acești ofițeri de legătură ar trebui să îi informeze pe jurnaliști și pe ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei cu privire la riscurile potențiale, înaintea derulării protestelor sau a demonstrațiilor planificate.

*Metode de identificare a jurnaliștilor în timpul protestelor și al demonstrațiilor*

22. Statele membre ar trebui să colaboreze cu reprezentanții jurnaliștilor și ai organismelor de autoreglementare din domeniul mass-mediei în vederea instituirii unor metode eficace și adecvate de identificare a jurnaliștilor în timpul protestelor și al demonstrațiilor. Acest lucru ar putea include convenirea asupra unor forme de identificare vizuală pentru a face distincția între, pe de o parte, jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei care relatează cu privire la astfel de reuniuni și, pe de altă parte, ceilalți participanți, în măsura în care această identificare nu îi pune și mai mult în pericol pe jurnaliști și nu îi împiedică să își desfășoare activitatea.

*Dialog periodic și raportare*

23. Statele membre ar trebui să încurajeze schimbul continuu și periodic de opinii între forțele de asigurare a respectării legii și asociațiile de jurnaliști, pentru a se asigura că măsurile de protecție luate de agențiile de asigurare a respectării legii sunt eficace și nu împiedică în mod nejustificat activitățile de comunicare ale jurnaliștilor și ale celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei care relatează cu privire la proteste sau demonstrații. Statele membre ar trebui să își încurajeze propriile autorități de asigurare a respectării legii să elaboreze rapoarte care să fie publicate la nivel național cu privire la acțiunile specifice întreprinse pentru a spori siguranța jurnaliștilor în timpul protestelor și al demonstrațiilor.

**RECOMANDĂRI SPECIFICE PRIVIND ASIGURAREA SIGURANȚEI ONLINE ȘI A CAPACITĂRII DIGITALE**

*Cooperarea cu autoritățile publice și cu industria*

24. Statele membre ar trebui să se asigure că autoritățile sau organismele naționale și cele de reglementare din domeniul mass-mediei, precum și alte autorități sau organisme de reglementare competente responsabile de asigurarea respectării legii și de securitatea cibernetică online instituie grupuri de lucru specializate în colectarea de informații și bune practici legate de prevenirea atacurilor și a amenințărilor online la adresa jurnaliștilor. Statele membre ar trebui să le solicite acestor autorități să prezinte rapoarte periodice cu privire la constatările lor, evaluând eficacitatea măsurilor naționale menite să combată atacurile cibernetice asupra jurnaliștilor. Rapoartele ar trebui să acorde o atenție deosebită situației jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare și a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate și să includă, dacă sunt disponibile, statistici defalcate în funcție de gen. Statele membre ar trebui să promoveze un dialog periodic între aceste autorități și organismele de autoreglementare din domeniul mass-mediei, asociațiile de jurnaliști, precum și reprezentanții acestui sector și ai societății civile, în special în vederea promovării conștientizării în domeniul cibernetic și a competențelor digitale în rândul jurnaliștilor, pentru a le permite să ia măsuri de autoprotecție.

*Cooperarea cu platformele online și cu societatea civilă*

25. Statele membre sunt încurajate să promoveze cooperarea între platformele online și organizațiile sau organismele care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor care au o expertiză specifică în combaterea amenințărilor, a hărțuirii și a incitării la ură împotriva jurnaliștilor, de exemplu prin încurajarea rolului lor potențial de notificatori de încredere. Statele membre ar trebui să promoveze, în strânsă cooperare cu platformele online, un mediu digital care să împiedice utilizarea serviciilor online pentru a ataca jurnaliștii, în special prin elaborarea de strategii de combatere a atacurilor orchestrate. Statele membre ar trebui să încurajeze furnizorii de servicii online să sporească transparența cu privire la orice măsuri pe care le pun în aplicare pentru a face față amenințărilor specifice la adresa jurnaliștilor.

*Protecția împotriva supravegherii online*

26. Statele membre ar trebui să asigure punerea în aplicare deplină a cadrelor juridice europene și naționale privind confidențialitatea comunicațiilor și viața privată online, pentru a se asigura că jurnaliștii și ceilalți profesioniști din domeniul mass-mediei nu fac obiectul urmăririi sau al supravegherii online ilegale. Echipele de intervenție în caz de incidente de securitate informatică ale statelor membre sau alte autorități sau organisme competente ar trebui să elaboreze și să publice orientări privind igiena cibernetică pentru jurnaliști. Acestea ar trebui, atunci când li se cere acest lucru, să îi ajute pe jurnaliștii care încearcă să stabilească dacă dispozitivele sau conturile lor online au fost compromise să obțină serviciile unor anchetatori medico-legali reputați în materie de securitate cibernetică.

**RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE SPECIFICE PRIVIND CAPACITAREA ȘI PROTECȚIA JURNALISTELOR ȘI A JURNALIȘTILOR CARE APARȚIN GRUPURILOR MINORITARE SAU A CELOR CARE RELATEAZĂ CU PRIVIRE LA EGALITATE**

*Capacitarea jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare și a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate*

27. Statele membre ar trebui să sprijine proiectele sau inițiativele care vizează capacitarea jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare și a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate. În elaborarea unor astfel de inițiative, statele membre sunt încurajate să acorde atenția cuvenită perspectivelor societății civile, ale mediului academic, ale organismelor din domeniul mass-mediei și ale sectorului mass-mediei.

*Transparență și raportare*

28. Statele membre sunt încurajate să ia măsuri pentru a îmbunătăți transparența în ceea ce privește relatările și colectarea de date privind atacurile și discriminarea împotriva jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare și a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate. Statele membre ar trebui să își încurajeze organismele naționale de promovare a egalității să prezinte periodic rapoarte privind situația acestor jurnaliști.

*Egalitate și incluziune în sectorul mass-mediei*

29. Statele membre ar trebui să promoveze și să sprijine acțiunile de stimulare a egalității și a incluziunii în sectorul mass-mediei și în redacțiile de știri. În acest scop, ele ar trebui să depună eforturi continue pentru a se asigura că jurnalistele, jurnaliștii care aparțin grupurilor minoritare și cei care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate au acces la oportunități egale de muncă și pot lucra într-un mediu sigur și favorabil incluziunii.

30. Statele membre ar trebui să inițieze dialoguri periodice cu reprezentanții jurnaliștilor și ai organismelor de autoreglementare din domeniul mass-mediei, pentru a promova egalitatea și incluziunea în redacțiile de știri și în funcțiile de conducere din domeniul mass-mediei. Astfel de dialoguri ar trebui să se concentreze asupra mecanismelor de sprijin pentru jurnaliste, pentru jurnaliștii care aparțin grupurilor minoritare și pentru cei care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate, care pot fi supuși tuturor formelor de hărțuire și violență. Statele membre ar trebui să încurajeze acordurile colective care vizează abordarea acestor aspecte.

*Campanii de sensibilizare și furnizarea de informații*

31. Statele membre sunt încurajate să sprijine inițiativele, inclusiv cele ale organizațiilor societății civile, care vizează sensibilizarea și organizarea de campanii de prevenire și combatere a violenței și a hărțuirii împotriva jurnalistelor, a jurnaliștilor care aparțin grupurilor minoritare și a celor care relatează cu privire la aspecte legate de egalitate, precum și să furnizeze informații cu privire la modalitatea de a solicita asistență și sprijin. Statele membre sunt, de asemenea, încurajate să sprijine inițiativele care vizează schimbul de bune practici între organizațiile mass-media de știri, cu scopul de a elabora politici eficiente în materie de egalitate.

**FURNIZAREA DE INFORMAȚII, RAPORTAREA ȘI MONITORIZAREA**

32. Pentru a permite monitorizarea măsurilor și a acțiunilor întreprinse în vederea punerii în practică a prezentei recomandări, statele membre ar trebui – la 18 luni de la adoptarea acesteia și, ulterior, la cererea Comisiei – să transmită Comisiei toate informațiile relevante referitoare la respectivele măsuri și acțiuni. În acest scop, statele membre ar trebui să colecteze periodic date actualizate și coerente și să dezvolte, după caz, instrumente de raportare pentru a obține informații comparabile. Datele ar trebui colectate numai în scopuri analitice.

33. Comisia va purta, în cadrul forumurilor relevante, în special în cadrul Forumului european al mass-mediei de știri, discuții cu statele membre și cu părțile interesate cu privire la măsurile și la acțiunile întreprinse în vederea punerii în practică a recomandării. De asemenea, Comisia va efectua evaluări ținând seama de progresele înregistrate în punerea în practică a prezentei recomandări, pe baza indicatorilor-cheie de performanță și ținând seama de constatările rapoartelor anuale ale Comisiei privind statul de drept.

**DESTINATARI**

Prezenta recomandare se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 16 septembrie 2021.

*Pentru Comisie*
Thierry BRETON
*Membru al Comisiei*